

Authors' contribution/
Wkład autorów:
A. Study design/
Zaplanowanie badań
B. Data collection/
Zebranie danych
C. Statistical analysis/
Analiza statystyczna
D. Data interpretation/
Interpretacja danych/
E. Manuscript preparation/
Przygotowanie tekstu
F. Literature search/
Opracowanie
piśmiennictwa
G. Funds collection/
Pozyskanie funduszy

ELEMENTS OF POLISH CULTURE IN BELARUS AS A COMPONENT OF THE TOURIST POTENTIAL OF THE STANKAVA TOWN

ELEMENTY POLSKIEJ KULTURY NA BIAŁORUSI JAKO SKŁADNIK POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO MIEJSCOWOŚCI STAŃKOWO

Yuliya Błażejaj^{1(A,B,C,D,E,F)}, Dominik Dąbrowski^{1(A,B,C,D,E,F)}

¹Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Poland
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Polska

Citation:

Błażejaj, Y., Dąbrowski, D. (2021). Elements of Polish culture in Belarus as a component of the tourist potential of the Stankava town/ Elementy polskiej kultury na Białorusi jako składnik potencjału turystycznego miejscowości Stańkowo. *Economic and Regional Studies*, 14(4), 495-505.
<https://doi.org/10.2478/ers-2021-0035>

ORIGINAL ARTICLE

JEL code: H87, L83, Q26, Z32

Submitted:
November 2021

Accepted:
December 2021

Tables: 7
Figures: 4
References: 8

ORYGINALNY ARTYKUŁ
NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: H87, L83, Q26, Z32

Zgłoszony:
listopad 2021

Zaakceptowany:
grudzień 2021

Tabele: 7
Rysunki: 4
Literatura: 8

Abstract

Subject and purpose of work: The paper presents the tourist potential on the example of the small town of Stankava (Polish name: Stańkowo, Stańkawa, Stańków) in the Minsk Oblast in Belarus.

Materials and methods: The research was conducted by means of the diagnostic survey method using the author's own questionnaire survey in 2019. The sample used comprised 196 respondents – inhabitants and tourists (including 142 women and 54 men).

Results: The results of the study show that Stankava is a naturally and culturally attractive tourist area referring to the history of the former borderlands of Poland with an unused development potential. However, in the opinion of the respondents, the actions of local authorities regarding the preservation of historical memory and the tourist promotion of the town by means of available resources are at a very low level. When assessing the tourist infrastructure, they indicated the lack of tourist trails, services, accommodation facilities and food outlets. The insufficient marking of existing attractions and historically important places was also pointed out. In the tourists' view, it is natural and cultural objects that are the most important holiday attraction in the researched place.

Conclusions: In order to fully exploit the tourist potential of the town, it is necessary to develop its tourist and recreational infrastructure and increase the role of tourism and recreation in the development policy of the local authorities.

Keywords: tourism, Stankava, Belarus, tourist potential, historical tourism

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: W pracy przedstawiono potencjał turystyczny na przykładzie małego miasta Stańkowo w obwodzie mińskim na terenie Białorusi.

Materiały i metody: Badania zostały przeprowadzone w 2019 roku z wykorzystaniem metody sondażu diagnostycznego przy użyciu autorskiego narzędzia – kwestionariusza ankiety. Próbę badawczą stanowiło 196 respondentów – mieszkańców i turystów (w tym 142 kobiety i 54 mężczyzn).

Wyniki: Wyniki badań ukazują Stańkowo jako atrakcyjny pod względem przyrodniczym i kulturowym, obszar turystyczny nawiązujący do historii dawnych kresów Polski, posiadający niewykorzystany potencjał rozwojowy. Jednakże ocena działań miejscowych władz na rzecz podtrzymywania pamięci historycznej i promocji turystycznej miasta za pomocą dostępnych środków jest w opinii respondentów na bardzo niskim poziomie. Oceniając infrastrukturę turystyczną stwierdzono m.in. brak szlaków turystycznych, usług, obiektów noclegowych i gastronomicznych. Stwierdzono także niewystarczające oznakowanie istniejących atrakcji i miejsc ważnych historycznie. Zdaniem turystów, najważniejszą atrakcją podczas spędzania czasu wolnego w badanej miejscowości są obiekty przyrodnicze i kulturowe.

Wnioski: Dla pełniejszego wykorzystania potencjału turystycznego miasta niezbędny jest rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz ukierunkowanie polityki rozwoju władz lokalnych na turystykę i rekreację.

Słowa kluczowe: turystyka, Stańkowo, Białoruś, potencjał turystyczny, turystyka historyczna

Address for correspondence / Adres korespondencyjny: dr Dominik Dąbrowski (ORCID: 0000-0002-3284-9338), Yuliya Błażejaj, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Wydział Nauk o Zdrowiu, Zakład Turystyki i Rekreacji, ul. Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska, Polska; e-mail: dque@o2.pl, juliana.isakova@gmail.com

Journal included in: ERIH PLUS; AgEcon Search; AGRO; Arianta; Baidu Scholar; BazEkon; Cabell's Whitelist; CNKI Scholar; CNPIEC – cnpLINKer; EBSCO Discovery Service; EBSCO-CEEAS; EuroPub; Google Scholar; Index Copernicus ICV 2017-2019: 100,00; J-Gate; KESLI-NDSL; MyScienceWork; Naver Academic; Naviga (Softweco); Polish Ministry of Science and Higher Education 2021: 20 points; Primo Central; QOAM; ReadCube; Semantic Scholar; Summon (ProQuest); TDNet; WanFang Data; WorldCat.
Copyright: © The Authors, 2021. **Publisher:** Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska.

Introduction

Travelling is one of the most favourite forms of leisure for a majority of people. The human being learns about the world and himself by travelling. The first trips started in ancient times, when the will to explore and travel the world was huge, which has lasted continuously until now (Kurek, 2007). People travel mainly for recreational, sightseeing, religious, health and other purposes. Tourist trips are an important element of modern lifestyle. The most frequent destinations for a majority of tourists both on a global and local scale are towns and cities. They attract tourists with the quality, diversity and number of services as well as economic life stimulating business tourism (Gaworecki, 2003).

The tourist potential is created by elements of the geographical environment and by the human being, whose passion is often the exploration of the world that develops tourism. In the tourist potential, we can distinguish structural aspects connected with spatial elements and functional aspects that are directly and indirectly involved in tourist activity. Each land has its unique character consisting of tourist advantages encompassing the natural environment and non-natural elements in which the tourist is interested. Other important factors include also tourist development, the transport accessibility of the area and other factors that may influence the development of tourism, such as the social and economic situation of the region (Zajadacz, 2004).

Historical, cultural and territorial aspects are an important element of the tourist potential of the place under analysis. The town is located in the territories of Belarus that previously belonged to the Polish-Lithuanian Commonwealth. The area under analysis is the co-author's hometown, in which she was born and grew up; therefore, she is willing to assume the role of a guide and tell more about this beautiful land. This city seems most beautiful and most precious to many of its inhabitants, although a tourist who is not attached emotionally to this place may think there is nothing special about it. The inhabitants know and value the history and all details of this town, believing that the rich past of this place can be interesting to strangers.

The aim of this paper is to present a small town strongly connected with the history of Poland with a rich tradition and historical memory, where passing down the truth and memory of these places actively from generation to generation may encourage tourists to arrive and learn how Poles live in the former borderlands. The paper was also written to recognise and honour the people who constantly consider themselves Poles and are proud of this even though they live outside their homeland. Thanks to these modest and often nameless people, we can come across well-kept places dedicated to Poland and Poles in a difficult land, often in spite of adversities. The authors hope that the research undertaken in this work will prove that the small town of Stankava deserves attention from the tourist's perspective.

Wstęp

Podróżowanie to jedna z najbardziej ulubionych form spędzania czasu wolnego większości ludzi. Podróżując człowiek poznaje świat i samego siebie. Pierwsze wędrówki zaczęły się już w starożytności gdzie chęć poznawania i zwiedzania świata była ogromna i trwa nieprzerwanie (Kurek, 2007). Ludzie podróżują głównie w celach wypoczynkowych, poznawczych, religijnych, zdrowotnych i itp. Podróż turystyczne są ważnym składnikiem współczesnego stylu życia. Najczęstszym celem wyjazdu, do którego większość turystów się kieruje zarówno w skali globalnej, jak i krajowej, są miasta. A to co w nich przyciąga to jakość, różnorodność i liczba świadczonych usług, a także życie gospodarcze napędzające turystykę biznesową (Gaworecki, 2003).

Potencjał turystyczny tworzony jest przez elementy środowiska geograficznego oraz człowieka, którego zamiłowaniem jest często eksploracja świata rozwijająca turystykę. W potencjale turystycznym wyróżnić można elementy strukturalne, związane z elementami przestrzennymi oraz funkcjonalne, które są bezpośrednio i pośrednio zaangażowane w działalność turystyczną. Każdy z terenów posiada swój unikalny charakter, który tworzą walory turystyczne, obejmujące środowisko naturalne oraz elementy pozaprzyrodnicze będące przedmiotem zainteresowań turysty. Istotną rolę odgrywa również zagospodarowanie turystyczne, dostępność komunikacyjna obszaru oraz inne czynniki mogące wpływać na rozwój turystyki, np. sytuacja społeczno-ekonomiczna regionu (Zajadacz, 2004).

Istotnym składnikiem potencjału turystycznego badanej miejscowości są aspekty historyczne, kulturowe i terytorialne. Miasto jest położone na terenach Białorusi wchodzących wcześniej w skład księstwa Litewskiego oraz Rzeczypospolitej Polski. Badany obszar jest rodzinną miejscowością współautorki, w którym się urodziła i wyrosła stąd z chęcią przejmie rolę przewodnika i opowie o tym pięknym terenie. Dla sporej części mieszkańców tego miasta wydaje się ono najpiękniejsze i najcenniejsze, chociaż niejeden turysta niezwiązany z nim emocjonalnie może pomyśleć, że nie ma tu nic szczególnego. Mieszkańcy znają i cenią historię i wszystkie detale tej miejscowości, uważają że bogata przeszłość tego miejsca może zainteresować przybyszów z zewnątrz.

Prezentowana praca ma na celu ukazanie małego miasta, bogatego tradycją i pamięcią historyczną, silnie związanego z losami Polski, w którym żywe przekazywanie kolejnym pokoleniom prawdy i pamięci tych miejsc może zachęcić turystów do przyjazdu i poznania tego jak żyją Polacy na dawnych kresach. Praca ma również na celu wyrażenie uznania i oddanie pamięci ludziom, którzy mimo, że znajdują się poza ojczyzną nieprzerwanie czują się Polakami i są z tego dumni. To dzięki tym skromnym często bezimiennym ludziom, na trudnym terenie często wbrew przeciwnościom losu, istnieją zadbane miejsca mówiące o Polsce i Polakach. Autorzy wyrażają nadzieję, że podjęte w pracy badania udowodnią, że to nieduże

We assume that Stankava can be an attractive tourist and recreational area for two potential groups of people: the population of Polish descent living in Belarus and foreign tourists interested in historic palace-park complexes. Stankava is located in the Dzyarzhynsk District of the Minsk Oblast, 45 km away from Minsk, the capital of Belarus. Stankava is situated on the Rapussa river – a tributary of the Ussa river (a tributary of the Neman). 10 km away from Stankava, there is the Koidanovo railway station on the route of the Brest – Moscow railway (www.wikipedia.pl).

In the past, Stankava had an airport, a market square, a hospital, a gymnasium, schools, a post station, a distillery and two brick (water and steam) mills. In the past, Stankava was intersected by a railway line connecting it with the mansion of Count Czapski on the Brest – Moscow railway route. The settlement is filled with the spirit of the Middle Ages and Romanticism, which manifests itself in the character of buildings and the park landscape layout (Kocójowa, 1978).

The Czapski family owned Czaple and Czajki villages in Gdańsk Pomerania from the Middle Ages. According to heraldic legends, they descended from the Franconian von Hutten family. Related to the Radziwiłł family (Franciszek Czapski married princess Weronika Radziwiłłówna, a daughter of the Great Hetman of Lithuania, Prince Michał Kazimierz "Rybeńko" Radziwiłł), the Czapski family settled near Minsk (Stankava, Pryluky) at the beginning of the 19th century and they also owned lands in Volhynia. Their title of count was confirmed by Russian tsars. This line of the Czapski family brought forth an outstanding collector and numismatist Emeryk Hutten-Czapski (Walachonowicz, 2003).

The most important attraction of this place is a palace-park complex with the total area of 25 ha, of which 15 ha is arranged in the form of a landscape garden. The manor consisted of a brick palace (built in 1861–1862), a kitchen annexe (1900), the "Treasure House" ["Skarbnica"] (18th–19th century), residential annexes, outbuildings, a granary, an animal house, an English landscape garden, a water reservoir with islands, four entrance gates, a tomb (1835) and the Orthodox church of St. Nicholas (1858). The estate contained also a breeding establishment where cows of local, Tyrolean and Dutch breeds, sheep, horses and dogs were raised; a brickyard where simple bricks and reference bricks, ceramic tiles, drainage pipes and shingles were produced; a pure alcohol production plant, a greenhouse and fruit nurseries. The greenhouse yielded high-quality pineapples for the Minsk market (Fedoruk, 2000).

In the opinion of many tourists and inhabitants, Stankava is a valuable tourist area of high cultural, landscape and natural value thanks to these resources. However, this town with a rich history and large architectural and urban buildings is currently neglected and requires revitalisation. The only parts that have remained of the estate built in 1880 are outbuildings and the "Treasure House", where one of the most valuable collections of paintings and coins

miasteczko jakim jest Stańkowo, zasługuje na uwagę z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej.

Zakładamy, że Stańkowo może być atrakcyjnym obszarem turystyki i rekreacji dla dwóch potencjalnych grup ludzi: ludności pochodzenia polskiego mieszkających w Białorusi, a także dla turystów zagranicznych zainteresowanych historycznymi układami pałacowo-parkowymi. Stańkowo znajduje się na terenie rejonu Dzierżyńskiego obwodu Mińskiego, 45 km od Mińska, stolicy – Białorusi. Stańkowo położone jest nad rzeką Rapussa – dopływem rzeki Ussa (dopływ Niemna). W odległości 10 km od Stańkowa znajduje się stacja kolejowa Kojdanowo na trasie kolei łączącej Brześć z Moskwą (www.wikipedia.pl).

W przeszłości w Stańkowie znajdowało się lotnisko, rynek, szpital, gimnazjum, szkoły, stacja pocztowa, gorzelnia, dwa murowane (wodne i parowe) młyny. Tędy przechodziła linia kolejowa łącząca miasteczko Stańków z rezydencją hrabiego Czapskiego na linii kolejowej Brześć – Moskwa. Osiedle jest nasycone duchem średniowiecza i romantyzmu, co wyraża się w charakterze budynków i parkowej kompozycji krajobrazowej (Kocójowa, 1978).

Czapscy, od średniowiecza byli dziedzicami wsi Czaple i Czajki na pomorzu Gdańskim. Według legend heraldyków ich ród wywodzić się miał od frankońskiego rodu von Hutten. Czapscy spokrewnieni z Radziwiłłami (Franciszek Czapski poślubił księżniczkę Weronikę Radziwiłłówną, córkę wielkiego hetmana litewskiego, księcia Michała Kazimierza, Rybeńko) osiedlili się na początku XIX wieku w okolicach Mińska (Stańkowo, Przyłuki), mieli także posiadłości na Wołyniu. Ich tytuł hrabiowski potwierdzili carowie rosyjscy. Ta linia Czapskich wydała wybitnego kolekcjonera i numizmatyka Emeryka Hutten-Czapskiego (Walachonowicz, 2003).

Najważniejszą atrakcją tego miejsca jest zespół pałacowo-parkowy o łącznej powierzchni 25 ha, z czego 15 ha ma charakter parku angielskiego. Dworek obejmował: murowany pałac (zbudowany w latach 1861–1862), oficynę kuchenną (1900), „Skarbnicę” (XVIII–XIX w), oficyny mieszkalne, budynki gospodarcze, spichlerz, zwierzyńiec, angielski park krajobrazowy, zbiornik wodny z wysepkami, cztery bramy wjazdowe, grobowiec (1835), cerkiew prawosławną Św. Mikołaja (1858). W majątku istniały także: zakład hodowlany, w którym hodowano krowy rasy miejscowej, tyrolskiej i holenderskiej, owce, konie, psy; cegielnia, w której produkowano cegły proste i wzorcowe, płytki ceramiczne, rury drenażowe, gonty; zakład produkcji czystego alkoholu; oranżeria i szkółki owocowe. Ze szklarni na rynek do Mińska trafiały wysokiej jakości ananasy (Fedoruk, 2000).

W opinii wielu turystów i mieszkańców, Stańkowo dzięki tym zasobom jest cennym obszarem turystycznym o walorach kulturowych, krajobrazowych oraz przyrodniczych. Miasteczko z bogatą historią i dużymi obiektami architektonicznymi i urbanistycznymi jest jednak zaniedbane i wymaga rewitalizacji. Z majątku, który został zbudowany w 1880 roku, zachowały się tylko budynki gospodarcze i tak zwana „Skarbnica”, w której niegdyś znajdowała się jedna z najcenniejszych kolekcji obrazów i monet

in Europe was once kept. The existing urban-natural complex can become a foundation for the development of tourism upon implementation of revitalisation and promotional activities. The unquestionable cultural wealth and historical tradition of this area can be appreciated after actions are taken to promote and disseminate information about these places. Thus, a broader presentation of the tourist potential of Stankava seems to be the sine qua non of its further development (Aftanazy, 1997).

Research methods and material

Empirical research was conducted on an intentionally selected sample of 196 persons, including inhabitants and tourists, in the Stankava town in 2019. An interactive survey questionnaire was used for this purpose. The data for the analysis were acquired as a result of direct conversations of the author with respondents. The research was anonymous, and the results were used for scientific purposes.

The material was prepared by means of statistical methods in accordance with the rules applicable in this respect, using the *STATISTICA* package for this purpose. The statistical analysis in the above work presents results on the basis of percentage frequency distribution. The research covered 196 persons, including 43 tourists (21.9%) and 153 inhabitants of Stankava (78.1%). Most of them (72.4%) were women. A majority of respondents represented age groups of 31–50 years (52.6%) and 20–30 years (26.5%). Persons having higher education (63.3%) constituted the largest group. The distribution of the sample in division into the village and the town/city was similar in a vast majority of cases. Most respondents were in a permanent relationship (married). In the case of both men and women, this group accounted for almost 66%. Professionally active persons were dominant (88.8%). The characteristics of the research sample are presented in Table 1.

Results

The acquired research material enriches our knowledge with regard to the following aspects: the assessment of the level of attractiveness of the area under analysis, the current state of tourist infrastructure, preferred forms of leisure and motives for decisions regarding tourist trips to Stankava. The principal aim of research is to assess the potential of the tourist town of Stankava in the opinion of tourists visiting this place and inhabitants.

Assessment of tourist attractions of the area under analysis

The results of the research show that a large part of men (77.8%) and a vast majority of women (93.7%) assessed Stańkowo as a very attractive place with attractive tourist advantages (Table 2).

On average, 89.3% of respondents think that Stankava is attractive from the tourist's perspective.

w Europie. Istniejący kompleks urbanistyczno-przyrodniczy może stać się podstawą rozwoju turystyki po wdrożeniu działań rewitalizacyjnych i promocyjnych. Niewątpliwe bogactwo kulturowe i tradycja historyczna tego terenu mogą być docenione po podjęciu działań skierowanych na promocję i informację o tych miejscach. Szersze ukazanie potencjału turystycznego Stańkowa wydaje się zatem koniecznością dla dalszego jego rozwoju (Aftanazy, 1997).

Metody i materiał badawczy

Badania empiryczne przeprowadzono w 2019 roku na terenie miasteczka Stańkowo na celowo dobranej próbie mieszkańców i turystów liczącej 196 osób. Wykorzystano do tego interaktywny kwestionariusz ankiety. Dane do analizy pozyskano w bezpośredniej rozmowie autora z respondentami. Badania miały charakter anonimowy a wyniki wykorzystano dla celów naukowych.

Materiał opracowano metodami statystycznymi zgodnie z obowiązującymi w tym względzie zasadami, wykorzystując do tego celu pakiet *STATISTICA*. Analiza statystyczna w powyższej pracy prezentuje wyniki w oparciu o procentowy rozkład liczebności. W badaniach brało udział 196 osób, w tym 43 osoby to turyści (21,9%) oraz 153 mieszkańcy Stańkowa (78,1%). W większości (72,4%) były to kobiety. Pod względem wieku przeważały osoby mieszcące się w przedziale 31 – 50 lat (52,6%), oraz 20 – 30 lat (26,5%). Jednocześnie najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (63,3%). Rozkład próby w podziale na wieś i miasto w zdecydowanej większości był zbliżony. Respondentów charakteryzowało to, że znajdowali się w stałym związku (żonaci i zamężne). W obu przypadkach grupa stanowiła przeszło 66%. Dominowały osoby aktywne zawodowo (88,8%). Szczegółową charakterystykę próby badawczej prezentuje Tabela 1.

Wyniki

Pozyskany materiał badawczy pozwala wzbogacić wiedzę odnoszącą się do następujących zagadnień: oceny poziomu atrakcyjności badanego obszaru, aktualnego stanu infrastruktury turystycznej, preferowanych form wypoczynku oraz motywów decyzji dotyczącej wyjazdów turystycznych do Stańkowa. Zasadniczym celem badań jest ocena potencjału turystycznego miasteczka Stańkowo w opinii odwiedzających to miejsce turystów oraz mieszkańców.

Ocena atrakcji turystycznych badanego terenu

Z przeprowadzonych badań wynika, że znaczna część mężczyzn (77,8%) i zdecydowana większość kobiet (93,7%) oceniła Stańkowo jako miejsce bardzo atrakcyjne i posiadające atrakcyjne walory turystyczne (Tabela 2).

Średnio 89,3% badanych uznało że Stańkowo jest atrakcyjne turystycznie. Na tę ogólnie wysoką atrak-

Table 1. Characteristics of the research sample (n=196)**Tabela 1.** Charakterystyka próby badawczej (n=196)

Specification / Wyszczególnienie	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi	
	Total / Ogółem	
	n -196	%
Sex / Płeć		
Woman / Kobieta	142	72.4
Man / Mężczyzna	54	27.6
Age / Wiek		
15-19 years / lat	10	5.1
20-30 years / lat	52	26.5
31-50 years / lat	103	52.6
above 50 years / powyżej 50 lat	31	15.8
Education / Wykształcenie		
Primary / Podstawowe	1	0.5
Secondary / Średnie	37	18.9
Vocational / Zawodowe	34	17.3
Higher / Wyższe	124	63.3
Place of residence / Miejsce zamieszkania		
Town/City / Miasto	92	46.9
Village / Wieś	104	53.1
Marital status / Stan cywilny		
Bachelor/spinster / Kawaler/panna	29	14.8
Married / Żonaty/zamężna	104	66.8
Widower/widow / Wdowiec/wdowa	4	2.0
Divorced / Po rozwodzie	16	8.2
Separation / Separacja	2	1.0
Single / Singiel/singielka	14	7.2
Professional situation / Sytuacja zawodowa		
Pupil / Uczeń	1	0.5
Student / Student	11	5.6
Professionally active / Aktywny zawodowo	174	88.8
Unemployed / Bezrobotny	3	1.5
Pensioner / Emeryt / rencista	7	3.6

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

Table 2. Distribution of the assessment of tourist attractiveness of the Stankava town in the opinion of respondents disaggregated by gender**Tabela 2.** Rozkład oceny atrakcyjności turystycznej miasteczka Stańkowo w opinii respondentów z podziałem na płeć

Stankava is attractive for tourists / Stańkowo jest atrakcyjne dla turystów	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi					
	Man / Mężczyzna		Woman / Kobieta		Total / Ogółem	
	n-54	%	n-142	%	n-196	%
Yes / Tak	42	77.8	133	93.7	175	89.3
No / Nie	7	12.9	2	1.4	9	4.6
I have no opinion / Nie mam zdania	5	9.3	7	4.9	12	6.1

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

This generally high attractiveness is due to the beauty of the environment and existing architectural and urban objects.

Assessing the attractiveness of objects in the manor of the Czapski Counts in Stankava (Table 3), women indicated the Orthodox Church of St. Nicholas in the first place (84.5%), then the treasure house –

cyjność składają się uroki środowiskowe oraz istniejące obiekty architektury i urbanistyki.

Oceniając atrakcyjność obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich w Stańkowie (Tabela 3), kobiety wskazały jako pierwszą Cerkiew św. Mikołaja (84,5%) następnie skarbnicę – bibliotekę (76,8%) oraz altankę (62,7%), a także piękne jezioro (59,1%) i angielski

library (76.8%) and the gazebo (62.7%) as well as the beautiful lake (59.1%) and the English landscape garden (49.3%). Men liked most the treasure house – library (83.3%), then the Orthodox Church of St. Nicholas (72.2%) and the gazebo (59.3%) as well as the beautiful lake (57.4%) and the entrance gate to the park-manor complex (55.6%).

park krajobrazowy (49,3%). Mężczyznom zaś najbardziej spodobała się skarbnica – biblioteka (83,3%) następnie Cerkiew św. Mikołaja (72,2%) oraz altanka (59,3%) a także piękne jezioro (57,4%) i brama wjazdowa do zespołu parkowo-dworskiego (55,6%).

Table 3. Distribution of the assessment of attractiveness of objects in the manor of the Czapski counts in Stankava in the opinion of respondents disaggregated by gender

Tabela 3. Rozkład oceny atrakcyjności obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich w Stańkowie w opinii respondentów z podziałem na płeć

Assessment of objects in the manor of the Czapski counts / Ocena obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi					
	Man / Mężczyzna		Woman / Kobieta		Total / Ogółem	
	n-54	%	n-142	%	n-196	%
Gazebo / Altanka	32	59.3	89	62.7	121	61.7
Treasure house (library) / Skarbnica (biblioteka)	45	83.3	109	76.8	154	78.6
Gate / Brama	30	55.6	60	42.2	90	45.9
Granary built in 1897 / Spichlerz z 1897 r.	28	51.85	47	33.1	75	38.3
English landscape garden / Angielski park krajobrazowy	27	50.0	70	49.3	97	49.5
Orthodox Church of St. Nicholas / Cerkiew św. Mikołaja	39	72.2	120	84.5	159	81.1
House for manor servants (17 th -19 th century) / Dom dla służby dworskiej XVII-XIXw.	18	33.3	40	28.2	58	29.6
Cowshed built in 1897 / Obora z 1897 r.	25	46.3	38	26.8	63	32.1
Beautiful lake / Piękne jezioro	31	57.4	84	59.1	115	58.7

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

The task of the respondents was also to assess the website promoting and containing information about tourist attractions and interesting events in Stankava. The data in Table 4 show that 58.7% of respondents express a positive opinion on the content of this website, where women assessed the website higher (59.8%) than men did (55.6%). A large group of respondents (29.1%) were not able to formulate a clear opinion on the functioning of this website (women – 30.3% and men – 25.9%). 12.2% of respondents expressed a negative opinion, where women accounted for 9.9% and men for 18.5%.

Zadaniem respondentów była również ocena strony internetowej, promującej i informującej o atrakcjach turystycznych i ciekawych wydarzeniach w Stańkowie. Dane Tabeli 4 wskazują, że 58,7% respondentów wyraża pozytywną opinię o zawartości tej strony, przy czym kobiety oceniły stronę wyżej (59,8%) niż mężczyźni (55,6%). Sporą grupę stanowili respondenci, bo aż 29,1%, którzy nie potrafili jednoznacznie sformułować opinii w sprawie działania tej strony (kobiety – 30,3% i mężczyźni – 25,9%). Negatywną ocenę wyraziło 12,2% osób, z czego 9,9% to kobiety, a 18,5% mężczyźni.

Table 4. Assessment of the existing website promoting the tourist attractions of Stankava

Tabela 4. Ocena istniejącej strony internetowej, promującej atrakcje turystyczne Stańkowa

Assessment of the website in respect of its attractiveness to tourists / Ocena strony internetowej w celu przyciągnięcia turystów	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi					
	Man / Mężczyzna		Woman / Kobieta		Total / Ogółem	
	n-54	%	n-142	%	n-196	%
Positive / Pozytywna	30	55.6	85	59.8	115	58.7
Negative / Negatywna	10	18.5	14	9.9	24	12.2
I have no opinion / Nie mam zdania	14	25.9	43	30.3	57	29.1

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

Assessing the existing information channels and media promoting this place, respondents indicated that the general level of these activities is on a low level – 45.9% (Table 5). Such an opinion was expressed by 46.5% of women and 44.5% of men. Very low assessment was given by 26.1% of respondents, including 26.1% of women and 25.9%

Poddając ocenie istniejące kanały informacyjne i nośniki promocji tego miejsca, stwierdzono że ogólny poziom tych działań jest na niskim poziomie – 45,9% (Tabela 5). Taką opinię wyraziło 46,5% kobiet i 44,5% mężczyzn. Ocenę bardzo słabą wskazało ogółem 26,1% oceniających w tym 26,1% kobiet i 25,9% mężczyzn. Ani jeden mężczyzna nie ocenił

of men. None of the men assessed information & promotional activities on a very high level, and only 2.8% of women did so; the good result was confirmed by 16.3% of respondents (16.2% of women and 16.7% of men). The indicated results suggest the need to create a professional website for the provision of relevant information about the attractions of Stankava to potential tourists.

działań informacyjno-promocyjnych na bardzo wysokim poziomie, zaś u kobiet było to zaledwie 2,8%, wynik dobry potwierdziło 16,3% respondentów (kobiety 16,2%, mężczyźni 16,7%). Wskazane wyniki przemawiają za potrzebą stworzenia profesjonalnej strony internetowej dla właściwego poinformowania potencjalnych turystów o atrakcjach Stańkowa.

Table 5. Assessment of general information about the town and its promotion in the opinion of women and men
Tabela 5. Ocena ogólnej informacji i promocji miasta w opinii kobiet i mężczyzn

General assessment of information about Stankava and its promotion / Ogólna ocena informacji i promocji Stańkowa	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi					
	Man / Mężczyzna		Woman / Kobieta		Total / Ogółem	
	n-54	%	n-142	%	n-196	%
Very good / Bardzo dobra	0	0.0	4	2.8	4	2.0
Good / Dobra	9	16.7	23	16.2	32	16.3
Poor/ Słaba	24	44.5	66	46.5	90	45.9
Very poor / Bardzo słaba	14	25.9	37	26.1	51	26.1
I have no opinion / Nie mam zdania	7	12.9	12	8.4	19	9.7

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

Assessment of the existing tourist infrastructure

The tourist infrastructure is the decisive factor for undertaking a tourist trip to the chosen place. The respondents covered by the survey almost unequivocally assessed the existing tourist infrastructure of Stankava as insufficient – 72.9%. Women were more demanding (76.1%) in this respect than men (64.8%). Women pointed out most frequently the absence of such elements of infrastructure as services (21.3%), tourist trails (19.9%), attraction markings (18.4%) as well as food outlets (15.6%), accommodation facilities (11.3%), information points and boards (7.8%) and car parks (5.7%). Men noticed particularly the absence

Ocena istniejącej infrastruktury turystycznej

Infrastruktura turystyczna jest czynnikiem decydującym o podjęciu podróży turystycznej do wybranej miejscowości. Badani respondenci niemalże jednoznacznie ocenili istniejącą infrastrukturę turystyczną Stańkowa jako niewystarczającą – 72,9%. Bardziej wymagające pod tym względem były kobiety (76,1%) niż mężczyźni (64,8%). Kobiety najczęściej wskazywały na brak takich elementów infrastruktury jak usługi (21,3%), szlaki turystyczne (19,9%), oznakowania atrakcji (18,4%), a także punktów gastronomicznych (15,6%), obiektów noclegowych (11,3%), punktów i tablic informacyjnych (7,8%) oraz parkingów (5,7%). Mężczyźni natomiast zauważali

Table 6. Assessment of the tourist infrastructure of Stankava in the opinion of respondents
Tabela 6. Ocena infrastruktury turystycznej Stańkowa w opinii respondentów

Specification / Wyszczególnienie	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi					
	Man / Mężczyzna		Woman / Kobieta		Total / Ogółem	
	n-54	%	n-142	%	n-196	%
Assessment of the tourist infrastructure / Ocena infrastruktury turystycznej						
Adequate / Odpowiednia	6	11.1	13	9.1	19	9.7
Insufficient / Niewystarczająca	35	64.8	108	76.1	143	72.9
I have no opinion / Nie mam zdania	13	24.1	21	14.8	34	17.4
List of missing elements of the tourist infrastructure / Wykaz brakujących elementów infrastruktury turystycznej						
Services / Usługi	15	27.7	30	21.3	45	22.9
Car parks / Parkingi	4	7.4	8	5.7	12	6.1
Information points and signboards / Punkty i tablice informacyjne	3	5.6	11	7.8	14	7.1
Tourist trails / Szlaki turystyczne	8	14.8	28	19.9	36	18.4
Attraction markings / Oznakowania atrakcji	10	18.5	26	18.4	36	18.4
Food outlets / Punkty gastronomiczne	7	13	22	15.6	29	14.8
Accommodation facilities / Obiekty noclegowe	7	13	16	11.3	23	11.7

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

of services (27.7%), attraction markings (18.5%), tourist trails (14.8%), as well as accommodation facilities and food outlets (13%), car parks (7.4%) and information points and boards (5.6%). The biggest difference between respondents occurred in the assessment of the importance of tourist trails and attraction markings (Table 6).

The accommodation base is of special importance for tourists covered by the research. The differentiation of the assessment of the accommodation base with regard to gender is shown in Table 7. The accommodation base was assessed as good by 16.2% of women and only 7.4% of men. Poor and very poor assessments were similar in both sexes. Only 1.4% of men were inclined to assess the accommodation base as very good, whereas none of the women decided to give such assessment. Men had no opinion about the assessment of the existing accommodation base in the area under analysis more frequently than women did.

Table 7. Assessment of the accommodation base in the opinion of women and men

Tabela 7. Ocena bazy noclegowej w opinii kobiet i mężczyzn

Assessment of the accommodation base / Ocena bazy noclegowej	Distribution of answers / Rozkład odpowiedzi					
	Man / Mężczyzna		Woman / Kobieta		Total / Ogółem	
	n-54	%	n-142	%	n-196	%
Very good / Bardzo dobra	0	0.0	2	1.4	2	1.0
Good / Dobra	4	7.4	21	14.8	25	12.8
Poor / Słaba	20	37.0	52	36.6	72	36.7
Very poor/ Bardzo słaba	19	35.2	49	34.5	68	34.7
I have no opinion / Nie mam zdania	11	20.4	18	12.7	29	14.8

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

Preferred forms of leisure

Within the scope of the research, a survey concerning preferred forms of leisure was also carried out. The results of the survey show (Figure 1) that the most frequently selected forms of leisure among women staying in the Stankava town were the sightseeing of natural attractions existing in this area in the form of hiking (59%) and the sightseeing of cultural attractions (34%). Apart from that, women were also interested in religious tourism (27.3%) as well as in sightseeing tourism and biking (15.9%).

Men chose relatively more frequently than women the sightseeing of cultural attractions (68.4%), as well as hiking (57.9%), the sightseeing of natural attractions (42.1%), sightseeing tourism and passive recreation (26.3%). None of the men was interested in health tourism.

Because of the underdevelopment of the catering infrastructure in the place under analysis, only a small number of tourists had a meal in restaurants and bars. Tourists are interested in the existing catering base to a definitely small extent (10% of women and 15% of men expressed such interest). Tourists have a similar attitude to the accommodation base. Most women (50%) fulfil their nutritional needs by doing

szczególnie brak: usług (27,7%), oznakowań atrakcji (18,5%), szlaków turystycznych (14,8%), a także obiektów noclegowych i punktów gastronomicznych (13%), parkingów (7,4%) oraz punktów i tablic informacyjnych (5,6%). Największa różnica pomiędzy respondentami występowała przy ocenie znaczenia szlaków turystycznych i oznakowania atrakcji (Tabela 6).

Szczególne znaczenie dla badanych turystów ma baza noclegowa. Zróżnicowanie oceny bazy noclegowej z uwzględnieniem płci pokazuje Tabela 7. Dobrą i bardzo dobrą ocenę bazy noclegowej wskazało 16,2% kobiet i tylko 7,4% mężczyzn. Ocena słaba oraz bardzo słaba była zbliżony u obu płci. Zaledwie 1,4% mężczyzn skłoniło się ocenić bazę noclegową jako bardzo dobrą, natomiast żadna z kobiet nie zdecydowała się przyznać takiej oceny. Mężczyźni częściej niż kobiety nie mieli własnego zdania odnośnie oceny istniejącej bazy noclegowej na badanym terenie.

Preferowane formy wypoczynku

W badaniu przeprowadzono też sondaż dotyczący preferowanych form wypoczynku. Z przeprowadzonych badań wynika (Rysunek 1), że najchętniej wybieranymi formami spędzania czasu wolnego przez kobiety przebywające w miasteczku Stańkowo było zwiedzanie występujących na tym terenie atrakcji przyrodniczych w formie turystyki pieszej (59%) oraz zwiedzanie atrakcji kulturowych (34%). Wśród kobiet zainteresowaniem cieszyła się również forma turystyki religijnej (27,3%), a także turystyka poznawcza i rowerowa (15,9%).

Mężczyźni stosunkowo chętniej niż kobiety wybierali zwiedzanie atrakcji kulturowych (68,4%), następnie turystykę pieszą (57,9%) oraz zwiedzanie atrakcji przyrodniczych (42,1%), turystykę poznawczą i bierny wypoczynek (26,3%). Żaden z mężczyzn nie był zainteresowany turystyką zdrowotną.

Niedorozwój infrastruktury gastronomicznej w badanej miejscowości sprawił, że tylko niewielka liczba turystów skorzystała z posiłku w restauracjach i barach. Zdecydowanie w niewielkim stopniu występuje zainteresowanie turystów istniejącą bazą gastronomiczną (kobiety deklarowały wybór w 10% zaś mężczyźni w 15%). Podobny stosunek turyści mają wobec bazy noclegowej. Potrzeby żywieniowe

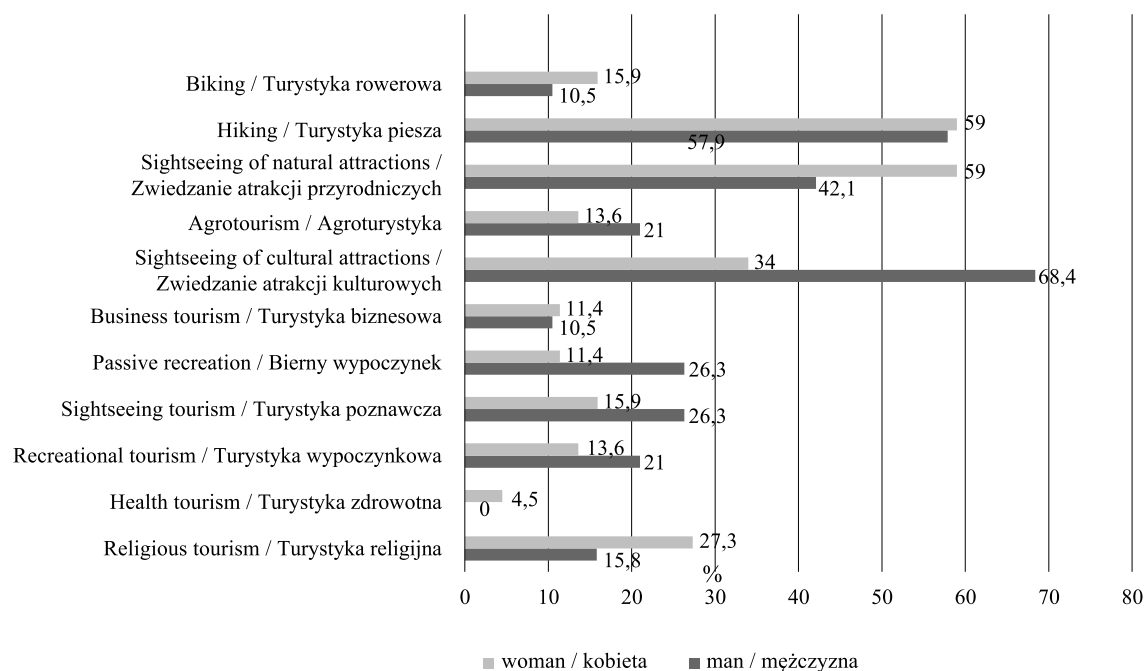

Figure 1. Preferred forms of leisure during holiday according to tourists

Rysunek 1. Preferowane formy spędzania czasu wolnego podczas wypoczynku w opinii turystów

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

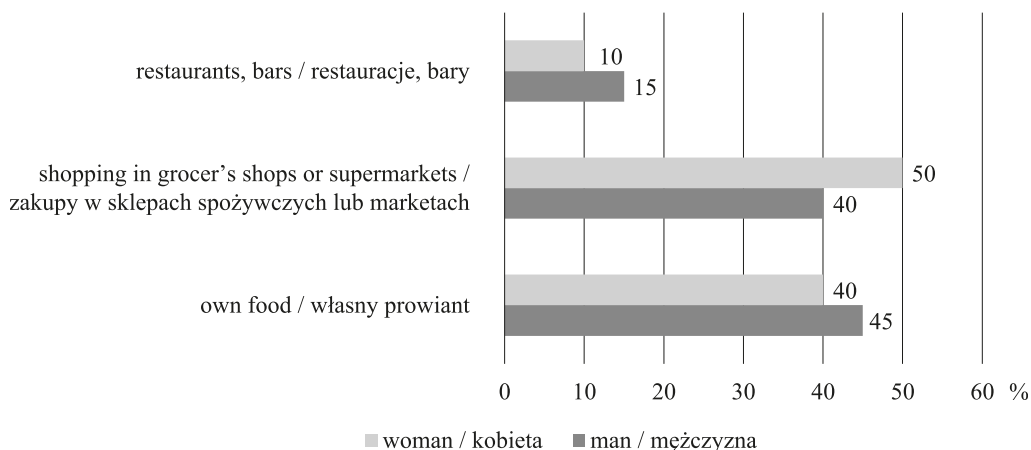

Figure 2. Method of fulfilment of nutritional needs by tourists during their stay in Stankava

Rysunek 2. Sposób zaspakajania potrzeb żywieniowych przez turystów podczas pobytu w Stańkowie

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

the shopping in local grocer's shops or supermarkets and preparing a meal on their own, and the same goes for men (40%). Relying on one's own food during trips was declared by 40% of women and 45% of men (Figure 2).

The completed research has shown (Figure 3) that the main form of transportation during the tourist trip was the respondent's own car. This method of transportation was chosen by 70% of men and 46.5% of women. Other forms of transportation available to women and men in the area under analysis were indicated sporadically.

większość kobiet (50%) realizuje wybierając zakupy w miejscowych sklepach spożywczych lub marketach i przygotowując indywidualnie posiłek, podobnie mężczyźni (40%). Korzystanie z własnego prowiantu w czasie wycieczek deklarowało (40%) kobiet i (45%) mężczyzn (Rysunek 2).

Przeprowadzone badania wykazały (Rysunek 3) że głównym sposobem przemieszczania się podczas podróży turystycznej był własny samochód. Ten sposób transportu wybrało aż 70% mężczyzn i 46,5% kobiet. Pozostałe formy transportu dostępnego dla kobiet i mężczyzn na badanym obszarze były wskazane sporadycznie.

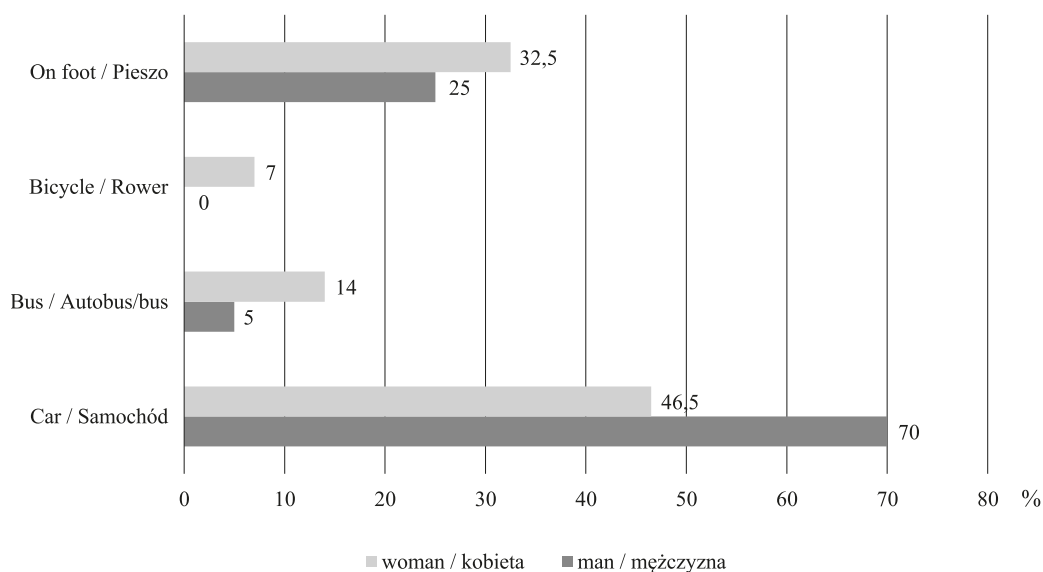

Figure 3. Forms of transportation preferred by women and men during their stay in Stankava
Rysunek 3. Preferowane przez kobiety i mężczyzn sposoby przemieszczania się podczas przebywania w Stańkowie
 Source: Own elaboration.
 Źródło: Badania własne.

Motives for undertaking tourist trips to the Stankava town

The primary reason indicated by women visiting the Stankava town was the uniqueness and exceptional character of the town (41.5%) and the possibility of visiting their family and friends (24.4%) and the will to rest (17%). The leading motive for men was the will to rest (31.6%), as well as the uniqueness of this place (25.3%) and tourist-sightseeing purposes (21%).

Motywy podejmowania podróży turystycznych do miasteczka Stańkowo

Głównym powodem dla kobiet odwiedzających miasteczko Stańkowo były unikatowość i wyjątkowy charakter miasteczka (41,5%), a także możliwość odwiedzania rodziny i znajomych (24,4%) oraz chęć wypoczynku (17%). Motywem przewodnim mężczyzn była natomiast chęć wypoczynku (31,6%) ale także unikatowy charakter tego miejsca (25,3%) oraz cele turystyczno-poznawcze (21%).

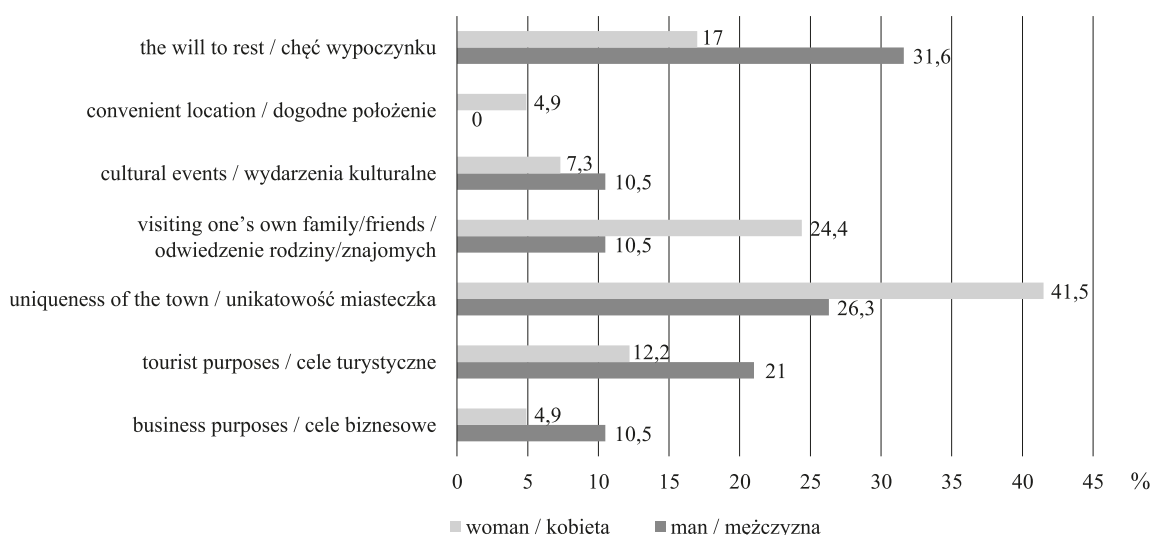

Figure 4. Reasons for arrival in the Stankava town preferred by women and men
Rysunek 4. Preferowane przez kobiety i mężczyzn motywy przyjazdu do miasteczka Stańkowo
 Source: Own elaboration.
 Źródło: Badania własne.

Conclusions

The analysis of the collected research material allows us to formulate the following conclusions:

1. Both women and men staying in the area covered by assessment assessed the Stankava town as an attractive place with considerable tourist advantages and wealth of historical memory. It was also indicated that summer is the most favourable period for undertaking tourist activity in Stankava and surrounding areas.
2. The attractiveness of tourist objects located in the former estate of the Czapski counts can be ranked in the following order: the Treasure House (library), the Orthodox Church of St. Nicholas and the park gazebo.
3. Buildings and other places being attractions of this area were well-known to tourists covered by the research, but the tourists clearly indicated the need for full information about and promotion of the town. This sphere was assessed on a low level in the research, which undoubtedly has an adverse impact on tourist traffic related to the place under analysis.
4. The tourist infrastructure existing in Stankava was assessed on a low level, too. The respondents pointed out most frequently the absence of tourist trails, services, accommodation facilities and food outlets, as well as markings and information regarding the existing attractions.
5. The Stankava town undoubtedly has a number of natural and cultural attractions that tourists can find interesting.
6. In order to make full use of the existing potential, it is necessary to expand and improve the tourist infrastructure and information system.

It seems particularly necessary here to devote more attention to activities concerning the communication of relevant information about various events being held here and the broader promotion of existing cultural attractions.

References / Literatura:

1. Aftanazy, R. (1997). *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*. Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład narodowy imienia Ossolińskich.
2. Fedoruk, A. (2000). *Zabytkowe dworki kraju mińskiego*. Mińsk: Polifakt-lekcja.
3. Gaworecki, W. (2003). *Turystyka*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
4. Kocójowa, M. (1978). *Pamiętkom ojczystym ocalonym z burzy dziejowej*. Kraków: Wydawnictwo literackie Kraków.
5. Kurek, W. (2007). *Turystyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Walachonowicz, A. (2003). *Hrabia von Hutten-Czapski na Białorusi*, Mińsk.
7. Zajadacz, A. (2004). *Potencjał turystyczny miast na przykładzie wybranych miast Sudetów Zachodnich*. Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
8. www.wikipedia.pl

Wnioski

Analiza zebranego materiału badań pozwoliła sformułować następujące wnioski:

1. Zarówno kobiety przebywające na obszarze objętym oceną jak i mężczyźni, ocenili miasteczko Stańkowo jako miejsce atrakcyjne, posiadające znaczące walory turystyczne i bogactwo pamięci historycznej. Wskazano jednocześnie że najkorzystniejszym okresem na podejmowanie aktywności turystycznej na obszarze Stańkowa i okolic jest okres letni.
2. Atrakcyjność obiektów turystycznych na terenie dawnych posiadłości hrabiów Czapskich można uszeregować w kolejności: Skarbnica – biblioteka, Cerkiew św. Mikołaja oraz altanka parkowa.
3. Obiekty budowlane i inne miejsca będące atrakcjami tego terenu były dla badanych turystów dobrze znane, jednak turyści wskazywali wyraźnie na potrzebę pełnej informacji oraz promocji miasta. Ta sfera została oceniona w badaniach nisko, co ma niewątpliwie niekorzystny wpływ na ruch turystyczny związany z tym miejscem.
4. Istniejąca w Stańkowie infrastruktura turystyczna została również oceniona nisko. Wskazywano najczęściej na brak: szlaków turystycznych, usług oraz obiektów noclegowych i gastronomicznych, a także oznakowań i informacji dotyczących istniejących atrakcji.
5. Miasteczko Stańkowo posiada niewątpliwie obiekty interesujące dla turystów mające charakter godnych zwiedzania atrakcji przyrodniczych oraz kulturowych.
6. Dla wykorzystania istniejącego potencjału niezbędna jest rozbudowa i usprawnienie infrastruktury oraz informacji turystycznej.

Szczególnie konieczne wydaje się zwrócenie większej uwagi na działania związane z przekazem odpowiedniej informacji o organizowanych tu imprezach o różnym charakterze oraz szerszej promocji istniejących atrakcji kulturowych.

